



## מבוא לסייעוד קליני- חלק ב'

פרופ' אנה זיסברג,  
גב' מיכל אנגלרד הרשלה

שנה"ל: תשפ"ד, 2023-2024  
שנה ב', סמסטר א', מס' קורס 290.2038  
קורס מתוקשב באופן מלא

### שעת קבלה:

פרופ' זיסברג, ימי ראשון אחרי 12 בתאום מראש דרך מייל: [azisberg@univ.haifa.ac.il](mailto:azisberg@univ.haifa.ac.il)  
מיכל אנגלרד הרשלה, ימי שלישי, בתאום מראש דרך מייל: [hershlerm@gmail.com](mailto:hershlerm@gmail.com)

### תיאור הקורס ומטרותיו:

הקורס מתמקד בלימוד והבנה של מושגים קליניים המהווים את יסודות העשייה הסיעודית, תוך העמקה במצבים קליניים מרכזיים ועקרונות אערכה, אבחון וטיפול. ה"תהליך הסיעודי"- "The Nursing Process" מהווה את המסגרת התיאורטית של הקורס, כפי שעולה מתוך השיח הסיעודי והספרות המקצועית המעודכנת: אומדן, אבחנה סיעודית, התערבות והערכה הם כלים לניתוח והבנת המושגים והסוגיות הקליניות. בכל אחד מהתכנים שיועלו בקורס יושם דגש על היבטים גרונטולוגיים, התפתחותיים, תרבותיים וקהילתיים. בתום הקורס יוכלו הסטודנטים להצביע על גורמים ותהליכים המשפיעים על מצבים קליניים שונים, לקשור בין עקרונות התהליך הסיעודי ומצבי חולי, ולאבחן מצבים קליניים תוך שימוש במונחים רפואיים ומושגים של מדעי יסוד ולהצביע על קווי התערבות מקובלת בתחום.

### יעדים:

- שליטה בבסיס הידע הנדרש לתפקוד מקצועי בסיטואציות טיפוליות המצריכות קבלת החלטות סיעודיות
- שימוש במושגים רפואיים כבסיס לתקשורת בין דיסציפלינות
- אינטגרציה בין מדעי היסוד ובין מצבי חולי באמצעות שימוש מושכל במושגים ועקרונות קליניים
- הכרות עם נהלים מרכזיים של מתן טיפול בתחומים שונים כפי שמוגדרים ע"י מנהל הסיעוד, במשרד הבריאות

### הוראה ומבנה הקורס:

- הקורס הינו מתוקשב במלואו וינוהל דרך אתר המודל
- במסגרת הלמידה בקורס יש לקרוא בקפידה את נהלי משרד הבריאות הקשורים לנושאים הנלמדים. במסגרת ההרצות אין פירוט של הנהלים. יש ללמוד את החומר הזה באופן עצמאי מהנהלים עצמם. ניתן לשאול שאלות ולבקש הבהרות דרך הפורום של הקורס.
- אנו מזמינות אתכם לקיים דיונים בפורומים של הקורס שמעוררים תגובות והתייחסות של כל הלומדים
- השיעורים שיש ללמוד בשבוע ספציפי (2 שיעורים בכל שבוע) יפתחו ביום שישי בשבוע הקודם.
- השיעורים מחולקים לקטעים קצרים שבהם יש לצפות ולענות לשאלות תרגול, לשנן את מושגי השיעור או לבצע פעילויות רלוונטיות שמופיעות בסיום או תוך כדי צפייה בסרטון. אל תדחו או תוותרו על התרגול תוך כדי למידה, הוא יבטיח הפנמה טובה יותר של החומר.
- שימו לב זהו קורס של 4 נק"ז והחומר בו רב, מומלץ לא להשאיר את הלמידה לסיום הסמסטר אלא ללמוד בכל שבוע את השיעורים של אותו השבוע
- מומלץ להשתמש בפונקציית Annotated בעת הצפייה בשיעורים. הדרכה לשימוש בפונקציה זו תינתן במפגש הפתיחה של הקורס.



## הערכה:

1. ציון בחינה מסכמת בתום הסמסטר. ציון עובר- 65.
2. במהלך הלמידה תתבקשו לענות על שאלות תרגול, יהיו שאלות שרק התשובה הנכונה עליהן תאפשר להמשיך בשיעור (בשאלות אילו לא תראו מיידית מהי התשובה הנכונה במידה וטעיתם.נ). שאלות אילו לא מזכות בנקודות לטובת ציון הקורס.
3. בחלק מההרצאות תינתן אפשרות לפתור מטלות רשות תמורת ציון. המטלות או נושא לדיון יפורסמו בשבוע הרלוונטי ובכל פעם 5-8 סטודנטים ראשונים שיתנו תשובות מלאות ונכונות לסוגיות והשאלות שיועלו (אך לא יהיו זהות לתשובות של סטודנט אחר) יוכלו לקבל נקודה אחת של בונוס לטובת הציון הסופי בקורס. ניתן לצבור עד 3 נקודות. הניקוד לא ישפיע על הציון במבחן הסופי אותו עדיין יש לעבור בציון 65 מטלות אילו הן אישיות ועל הסטודנט לבצען לבד, מקוריות התשובות נבדקת.
4. יש אפשרות לקבל 10 נקודות בונוס לציון הסופי של הקורס למי שעבר בהצלחה את המבחן מעל לציון 65. הדרך לזכות בניקוד זה - באמצעות התנדבות בתוכנית זה"ב של רמב"ם או תכנית מיט"ב בבית חולים בני ציון. אפשר להשתתף בתוכנית ממועד קבלה לתוכנית ועד מועד ב' של המבחן בקורס. במסגרת התוכנית יש לצבור לפחות 25 שעות התנדבות ע"מ להיות זכאי/ת לבונוס. אשת הקשר בבית חולים רמב"ם תדווח למרצות הקורס על זכאות של הסטודנט לקבל את הבונוס, במקביל עליכם. יהיה להעביר את האישורים על ההתנדבות. הקבלה להתנדבות כרוכה בתהליך המקובל בבית החולים ומותנית גם בראיון אישי, שיש לתאם מול אורית, מזכירת היחידה לגריאטריה (רמב"ם) או אירנה, אחות היחידה לגריאטריה (בני ציון). על מנת להתקבל לתוכנית יש להציג אישור ג' המעיד על סיום תכנית החיסונים לבית חולים בו תתנדבו. לצוות של בית החולים יש זכות לא לקבל סטודנט לתכנית ההתנדבות או להפסיק השתתפותו בתוכנית על פי שיקול דעתם (למשל, במידה והסטודנט יתפרה.ה כללי אתיקה מקצועיים או לא עמדה בדרישות שהוצבו בכניסה לתוכנית). כמו כן בסיום ההתנדבות יש להחתיים את מנהלת הפרויקט על "פנקס השעות" עם חותמת ולהעלות אישור זה לאתר הקורס, במקום המיועד לכך.
5. פרטי התקשרות בית חולים רמב"ם תוכנית הזה"ב:

אורית משולם, מזכירת יחידת גריאטריה : טלפון: 04-7772952 [o\\_meshulam@rambam.health.gov.il](mailto:meshulam@rambam.health.gov.il)  
מרכז התוכנית הוא אביגדור מסקין, עובד סוציאלי ביחידה לגריאטריה [A\\_MISKIN@rambam.health.gov.il](mailto:A_MISKIN@rambam.health.gov.il)

פרטי התקשרות בית חולים בני ציון תוכנית מיט"ב:

אירנה סרברניק, אחות יחידת גריאטריה ואחות כללית: טלפון: 0545415657 [irina.serebryanik@b-zion.org.il](mailto:irina.serebryanik@b-zion.org.il)  
מרכזת התוכנית הוא מיטל טייב רוטפלד, אחות אחראית ביחידה לגריאטריה. [meital.rotfeld@b-zion.org.il](mailto:meital.rotfeld@b-zion.org.il)

\*יתכנו שינויים במהלך הקורס עליהן תבוא הודעה בהמשך.

פרקי קריאה לקורס (פרקים נבחרים לפי תוכנית הקורס):

- Ignatavicius, D.D., Workman, M.L. & Rebar, C.R. (2021). Medical-Surgical Nursing: concepts for Interprofessional Collaborative care (10<sup>th</sup> ed.), St. Louis, MI; Elsevier
- Bryant R. A., & Nix, D. P. (2012). *Acute & chronic wounds* (4th ed.) Mosby.
- Berman, A., & Snyder, S. (2014). *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, process, and practice 9<sup>th</sup> (Ed)*. Harlow, Essex, England : Pearson
- Creditor, MC. (1993). Hazards of hospitalization of the elderly. *Annals of internal Medicine*, 118 (3), 219-223.
- Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 37 pp. 991, ch 48 pp. 1324-1333
- הרשקוביץ, א' ושצמן, ח'. (עורכים) (2008). מדריך וושינגטון גריאטריה. נורדיה: ידע- מומלץ
- רינג ח, ריבק י, מלמד ש, ובורובסקי א (2001) "הערכת נכות, תפקוד וכושר עבודה. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב, עמ' 143-170- מומלץ
-



## **הנחיות ונהלים:**

- **אמצעי זהירות שיגרתיים במוסדות רפואיים (2010)** מדינת ישראל- משרד הבריאות, מינהל הרפואה החטיבה לענייני בריאות.
- **הנחיות למתן דם ומוצריו (2002)** מדינת ישראל- משרד הבריאות, מינהל הרפואה החטיבה לענייני בריאות.
- **חוזר מינהל הסייעוד 86/2010** החלפה או החזרה של צינורית גסרוסטום (צינורית הזנה).
- **חוזר מינהל 2014/39** הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפזים.
- **חוזר מינהל הסייעוד 155/2019** אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה.
- **חוזר מינהל הסייעוד 12/2011** הנחיות למניעת אלח דם מצנתר מרכזי.
- **חוזר מנהל הסייעוד 2018/4** סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי איברים המיועדים לניתוח
- **חוזר מנהל הסייעוד 2016/11** וידוא מוכנות המטופל לחדר לניתוח/ פעולה פולשנית.
- **חוזר מינהל הסייעוד 127/201** החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה.
- **חוזר מינהל הסייעוד 55/2003** איתור חולים הזקוקים לסיוע בניידות
- **חוזר מינהל הסייעוד 153/19** "מניעה וטיפול בפצעי לחץ במערך האשפוז והקהילה"
- **חוזר מינהל הסייעוד 154/2019** מניעה, איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה
- **חוזר מינהל הסייעוד 126/2017** החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה
- **חוזר מנהל הסייעוד 166/2020** החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית
- **הנחיות למניעת הדבקה ב- HIV** לאחר חשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים נוהל 5-10 (2010). מדינת ישראל – משרד הבריאות
- חוזר חיסון תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי הבריאות, יוני 2023  
[https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mk05-2023/he/files\\_circulars\\_mk\\_mk05\\_2023.pdf](https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mk05-2023/he/files_circulars_mk_mk05_2023.pdf)

## **מושגים כלליים :**

מושגי השיעור- מושגים בהם משתמשים בכל שיעור ושיעור. מופיעים בכל נושא. מומלץ לתרגל פעמיים: בסיום השיעור ולפני המבחן.

תרגיל- תרגול עצמי ללא ציון. מומלץ לתרגל פעמיים בסיום השיעור ולפני המבחן.

תרגיל חובה- תרגיל שבלי לפתור אותו לא ניתן להמשיך בלמידה

מטלת רשות- מטלה אישית, שבה ייבדקו 5-8 העבודות הראשונות שיוגשו, והיא מזכה בנקודת בונוס במידה ועברתם את המבחן בציון של לפחות 65.

חומרי עזר – סרטים מ-YouTube או אתרים נוספים שמסבירים את אותו נושא בדרך אחרת או מדגימים וויזואלית תהליכים מורכבים שהוסברו בהקלטת השיעור, או חומרי קריאה נוספים.

נהלים ללימוד עצמי – נהלי משרד הבריאות, רלוונטיים לנושא הנלמד, חומר חובה במבחן ממשלתי

**חלק מהשיעורים המוקלטים הם שיעורים אינטראקטיביים, כלומר- במהלך השיעור מופיעה שאלה שתשובה נכונה עליה תאפשר את המשך הלמידה.**



## תכני הקורס

תאריכים ללימוד נושא	תכני הקורס	מרצה	חומר קריאה רלוונטי
<b>טיפול בחולים עם שינוי במאזן הנוזלים התוך-גופי</b>			
24.12.2023 26.12.2023	הלם 5 הקלטות 1 תרגיל חובה 1 תרגיל 1 מושגי בשיעור	פרופ' זיסברג	Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier p.137-149, 732-748. (chapter 34) סרטון הסבר בנושא הלם
31.12.2023	מתן דם ונוזלים 5 הקלטות 1 לומדת חובה 1 תרגיל חובה 3 סרטוני הדרכה 2 נהלים 1 תרגיל 1 מושגים	גב' אנגלרד - הרשלר	Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier p.137-149, 275-304. נהלים: -הנחיות למתן דם ומוצריו 8/2001 -חוזר חטיבת הרפואה מס' 2020/10 נהלים להפעלת בנק דם ומתן עירוי דם, - פרקים ו', ז', ח', ט', י'. *תרגיל חובה לומדת מתן דם של משרד הבריאות, המכינה אתכם לקליניקה- לאחר שליטה בחומר הנלמד בלומדה הכנסו לבוחן המצורף. ניתן לבצע את הבוחן פעמיים בלבד. במידה ולא עברתם את הבוחן בציון 90, תאלצו לחזור על הלומדה. לא ניתן להמשיך בלמידה ללא שעברתם בוחן זה בציון 90.
02.01.2024	הפרשות הגוף 4 הקלטות 1 תרגיל 2 מושגים	גב' אנגלרד- הרשלר	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 47 pp. 1304-1377
<b>סייעוד סב-ניתוחי</b>			
07.1.2024 09.1.2024	על אספטיקה, סטיריליות, ומניעת זיהומים 5 הקלטות 1 תרגיל 2 נהלים	גב' אנגלרד- הרשלר	Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier. p. 403-419. נהלים: -אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים (2010) חוזר מינהל רפואה 2009/24 - היגיינת ידיים במוסדות רפואיים -הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים (2014) *מטלת הרשות
14.1.2024	החולה הכירורגי הכנה לניתוח 6 הקלטות 2 תרגילים 2 נהלים 2 מושגי השיעור	גב' אנגלרד - הרשלר	<b>בביליוגרפיה של שלושת השיעורים בנושא טיפול בחולה הכירורגי:</b> Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier. p.150-187 נהלים: - סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי איברים - המיועדים לניתוח (2018) - וידוא מוכנות המטופל וחדר לניתוח/ פעולה פולשנית (2016)



נהלים: -החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה -פעולות המחייבות ביצוע ע"י אחות מסתובבת ורוחצה בחדר ניתוח (2018)	פרופ' זיסברג	החולה הכירורגי טיפול בזמן לאחר הניתוח 6 הקלטות 2 תרגילים 1 תרגיל חובה	16.01.24  21.01.24
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 37 pp. 991, ch 48 pp. 1324-1333  נהלים: -החלפה או החזרה של צינורית גסרוסטום (צינורית הזנה) 2005 -הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים, 2014 -החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן (2007)	גב' אנגלרד הרשלה	צנתרים ונקזים 5 הקלטות 1 תרגיל מושגי השיעור 3 נהלים	23.01.24
Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier. p. 71-97  נהלים: -אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה ((2019	גב' אנגלרד - הרשלה	כאב 6 הקלטות 3 סרטוני הדרכה והמחשה 1 תרגיל 1 מושגים 1 נוהל	28.01.24
<b>בין תקין לפתולוגי</b>			
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 451 pp.1182-1200	גב' אנגלרד - הרשלה	על שינה וערות 6 הקלטות 1 תרגיל 2 מושגי השיעור	30.01.24
Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier p. 43-35, 55-56, 122-133, 829-830, 908,977-978, 1039-1040. מאמר קריאה: Creditor, Morton C. (1993). Hazards of hospitalization of the elderly סרטוני חובה: סרטון 23 וחצי ו-Lets make our day harder <b>נהלים:</b> -איתור חולים הזקוקים לסיוע בניידות -ניעות וניידות של מטופל סיעודי	פרופ' זיסברג	על ניידות ותפקוד 3 הקלטות 1 תרגיל 1 מושגי השיעור	04.02.24
<b>פצעים</b>			
Rebar & Bidigare (2021). Concept of care for patients with Skin Problems (Ch 23) in Ignatavicius, Workman, & Reba (ED). <i>Medical-Surgical Nursing</i> (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier. p. 437-472.			
פרק ממדריך וושינגטון: פצעי לחץ עמ' 76-80 <b>נהלים:</b> -מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה	פרופ' זיסברג	על שלמות העור ומניעת הפצעים 4 הקלטות 1 תרגיל חובה 1 מושגים	06.02.2024



Ch 4: Wound healing physiology from Acute & Chronic Wounds, pp 63-80	פרופ' זיסברג	תהליך ריפוי הפצע 2 הקלטות 1 תרגיל חובה 1 מושגים	11.02.2024
Ch 5: Type of Skin Damage & DD from Acute & Chronic Wounds, pp 83-105 Ch 6: Skin & Wounds Inspection & Assessment from Acute & Chronic Wounds, pp 108-120 <b>נהלים:</b> מניעה, איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה	פרופ' זיסברג	סוגים של פגיעות בעור ואבחנה מבלת 5 הקלטות 2 תרגיל 2 תרגיל חובה 2 מושגים	13.02.2024 18.02.2024
Ch 6: Skin & Wounds Inspection & Assessment from Acute & Chronic Wounds, pp 108-120. <b>נהלים:</b> החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית	פרופ' זיסברג	עקרונות טיפול בפצעים כרוניים 4 הקלטות 1 תרגיל חובה 1 מושגי השיעור	20.02.2024
סרטונים וחומרים באתר <b>מטלת הרשות</b> *יתכנו שינויים בכמות ההקלטות	פרופ' זיסברג ויוליאנה סמיצ'נקו	חומרי חבישה וטיפולים מתקדמים 4* הקלטות 1 מטלת רשות	חלק משמעותי מתפקיד האחות בטיפול בפצעים לא יהיו עליו שאלות במבחן. אבל מומלץ בחום להכיר את החומר
<b>בצל המחלה</b>			
Ignatavicius, Workman, & Reba. (2021). Medical-Surgical Nursing: Concepts for interprofessional collaborative care (10th ed.), St. Louis, MI; Elsevier p.135-149 ספרות מומלצת (רשות): רינג ח, ריבק י, מלמד ש, ובורובסקי א (2001) "הערכת נכות, תפקוד וכושר עבודה. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב, עמ' 143-170	גב' אנגלרד - הרשור	שיקום והדרכה 3 הקלטות 1 הרצאת TED אינטראקטיבית חובה	25.02.2024